

Abordări farmaceutice în răceală și gripă

PHARMACEUTICAL APPROACHES IN COLDS AND FLU

Prof. Dr. Victoria Hîrjău

Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila”, București

Răceala (coriza, gripa) reprezintă infecția cea mai frecventă a tractului respirator superior, în special la copilul mic. Aceasta constă în inflamația catarală a mucoasei foselor nazale care, în caz de complicații, se poate extinde și la sinusuri, la căile respiratorii inferioare și la ureche. Este o boală infecțioasă cauzată de diferite virusuri (rinovirusuri, adenovirusuri, coronavirusuri etc.), diferite de cel al gripei.

În medie, boala poate apărea de 3 până la 12 ori pe an, în funcție de vârstă, adulții putând contracta gripa de 2-4 ori pe an; copiii pot suferi mai mult de 10 răceli anuale. În mod obișnuit, evoluția este scurtă (câteva zile).

Transmiterea răcelii se produce, în principal, prin răspândirea directă a virusului ca urmare a contactului cu obiectele infectate și apoi atingerea cu mâna a propriilor mucomembrane (nas, gură, ochi), precum și prin răspândirea picăturilor produse prin tuse sau strănut (metodă secundară de transmitere).

Tratamentul urmărește calmarea simptomelor, minimizarea efectelor neplăcute și îmbunătățirea calității vieții. Pentru tratament se folosesc mai multe clase de substanțe medicamentoase, și anume:

- antitusive (codeina) și expectorante (guaifenzina);
- antihistaminice (bromfeniramina, clorfeniramina, difenhidramina ș.a.);
- decongestionante sistemice (pseudoefedrina, fenilpropanolamina) sau locale (fenilefrina,

nafazolina, oximetazolina, xilometazolina) sub formă de picături sau spray nazal;

- antiinflamatoare, analgezice, antipiretice (ibuprofen, acid acetilsalicilic, paracetamol).

Deoarece numeroase persoane solicită medicamente OTC antigripale care pot interfera cu alte medicamente folosite de aceștia, uneori cu consecințe serioase, este important ca farmacistul comunitar să solicite informații privind istoricul medicației și să aleagă medicamentul potrivit pentru eliberare. De asemenea, este necesar ca farmacistul să încerce să facă diferența între răceală și alte patologii virale cu simptomatologie asemănătoare (gripă, rinite), pe baza chestionării pacientului cu privire la apariția simptomelor, natura acestora, eventuale complicații ale răcelii (rinite, sinuzită acută, otită medie) și să identifice situațiile în care pacientul trebuie trimis la medic.

Astfel, consultația medicală se impune în următoarele cazuri:

- prezența durerii faciale sau a durerii frontale de cap;
- persistența durerii de ureche la administrarea de analgezice;
- persistența febrei și tusei productive;
- persoane foarte tinere sau foarte vârstnice;
- persoane cu boli pulmonare (bronșite cronice) sau cardiace;
- apariția durerilor de piept pleuritice;
- lipsa de ameliorare a simptomelor în 10-12 zile.

Adresa de corespondență:

Prof. Dr. Victoria Hîrjău, Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila”, Str. Traian Vuia Nr. 6, București

Caracteristici/Simptome	Răceală	Gripă
Debut	mai lent	brusc
Stare generală	acceptabilă	alterată
Febră	moderată sau normală	ridicată (39-40°C), cu frisoane
Cefalee	moderată	marcată
Mialgie	slabă	marcată
Oboseală	slabă	extremă
Rinită	mică	extremă
Strănut	comun	comun
Congestie	comună	comună
Durere de gât	comună	comună
Tuse	moderată	frecventă, deseori severă, comună
Complicații	rare (sinuzită)	frecvente (bronșită, pneumonie)
Contagiozitate	moderată	mare

Gripa este o boală infecțioasă foarte contagioasă, cu apariție sporadică sau în epidemii. Este cauzată de mai multe tipuri de virusuri (Myxovirus influenzae de tip A, B, C), la om întâlnindu-se ultimele două tipuri, la om și păsări, primul tip. Afecțiunea începe brusc, după o incubatie scurtă de 1-3 zile.

Transmiterea infecției începe cu 1-2 zile înainte de debutul simptomelor și durează o săptămână. Virusul se răspândește prin tuse și strănut, o particulă infectată poate genera până la 1.000 particule de virus.

În tabelul de mai sus sunt redate aspectele care permit diagnosticul diferențial dintre răceală și gripă.

Pe piața farmaceutică există numeroase medicamente OTC care se utilizează în răceală și gripă, conținând decongestionante nazale, antitusive, antihistaminice, antitermice sau antialgice.

Ibuprofenul este unul dintre compușii activi ai unor produsele antigripale. Este un antiinflamator nesteroidian clasic, derivat de acid propionic. Administrat oral, prezintă o absorbție rapidă și o biodisponibilitate de peste 80%. Are proprietăți

antiinflamatoare, analgezice, antipiretice. Este indicat în stări inflamatorii severe sau prelungite asociate patologiei respiratorii. Are o acțiune mai redusă față de indometacin, toleranță digestivă superioară, acțiune analgezică egală cu paracetamolul. Este util în pediatrie.

De remarcat este varietatea de forme farmaceutice în care este inclus: drajeuri, comprimate filmate, capsule moi, suspensie orală pentru copii, pulbere solubilă cu dizolvare în apă, supozitoare.

În unele formulări este asociat cu codeină sau pseudoefedrină, combinând efectele acestora (antitusiv, decongestionant nazal) cu efectul analgezic al ibuprofenului.

În concluzie, farmacistul de comunitate reprezintă primul profesionist din domeniul sănătății căruia pacientul îi solicită sfatul, care astfel poate constata dacă este vorba de răceală, urmând a elibera un medicament OTC adecvat sau dacă pacientul prezintă o patologie mai severă, care reclamă un sfat medical și o investigație ulterioară.

BIBLIOGRAFIE

1. Alison Blenkinsopp, Paul Paxton, John Blenkinsopp, Symptoms in the Pharmacy: A Guide to the Management of Common Illness, 6th. Wiley- Blackwell, 2009
2. Aurelia Nicoleta Cristea, Farmacia Clinică 1, Ed. Medicală, București, 2006, 200, 202-203;
3. Aurelia Nicoleta Cristea, Tratat de Farmacologie, ed.1, Ed. Medicală, București, 2005, 625;
4. D. Dobrescu, Simona Negreș, Iliana Dobrescu, Ruxandra Popescu, Memomed, vol.1, Editura Universitară, București, 2012, 894;
5. L. Mănuilă, A. Mănuilă, M. Nicoulin, Dicționar Medical, Editura Ceres, București, 1998;
6. Paul Rutter, Community Pharmacy, Symptoms, Diagnosis and Treatment, Churchill Livingston, Elsevier Limited, 2004, 10-14.